

Маріупольський
державний
університет

**ІННОВАЦІЇ
В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ, ПЕРСПЕКТИВИ, ШЛЯХИ ЗАГРОВАДЖЕННЯ У
ПРАКТИКУ**

**Збірник матеріалів
III Всеукраїнської науково-практичної конференції**

Київ - 2024

Інновації в дошкільній освіті: теорія, перспективи, шляхи запровадження у практику: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції, 28 березня 2024 року / за заг. ред. Ю.О.Демидова. Маріуполь: МДУ, 2024. 207 с.

Редакційна колегія:

- Голова** – Микола ТРОФИМЕНКО, ректор МДУ, кандидат політичних наук, професор;
- Заступник голови** – Олена БУЛАТОВА, перший проректор МДУ, доктор економічних наук, професор;
- Члени оргкомітету:**
- Юлія ДЕМИДОВА, завідувач кафедри дошкільної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент;
 - Катерина КРУТІЙ, доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти;
 - Ольга ФУНТИКОВА, доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти;
 - Світлана МАКАРЕНКО, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти;
 - Оксана ПОПОВСЬКА, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти;
 - Вікторія ЯЙЛЕНКО, старший викладач кафедри дошкільної освіти;
 - Ірина ДЕСНОВА, в. о. завідувача кафедри практичної психології, кандидат педагогічних наук, доцент;
 - Оксана ГОЛЮК, завідувач кафедри педагогіки та освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.

Рекомендовано до друку Вченою радою психолого-педагогічного факультету
Маріупольського державного університету
(протокол № 10 від 28 березня 2024 року)

Статті публікуються в авторській редакції

© Колектив авторів, 2024

© Кафедра дошкільної освіти МДУ, 2024

7. Starnes, L. P. Effects of socio emotional education of pre-kindergarten student academic achievement. Doctor of Education Dissertation, Liberty University. 2017. P. 18.

Марківська Ю.В.,

здобувачка 2 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
освітня програма «Дошкільна освіта»

Маріупольський державний університет, м. Київ

Науковий керівник:

Макаренко С.І.,

к. пед. наук, доцентка,

доцентка кафедри дошкільної освіти,

Маріупольський державний університет, м. Київ

ЗНАЧЕННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ ТЕХНІК МАЛЮВАННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У формуванні особистості дитини велике значення має малювання, адже це її перше серйозне заняття. Навіть хаотичні каракулі мають для маленького художника сенс і містять цілком конкретну інформацію. А. Дістервег зазначав, що «той, хто малює, отримує протягом однієї години більше, ніж той, хто дев'ять годин тільки дивиться» [1].

Переваги малювання порівняно з іншими видами діяльності полягають у тому, що воно вимагає узгодженої участі багатьох психічних функцій. Зокрема, будучи безпосередньо пов'язаним із найважливішими психічними функціями – зором, руховою координацією мисленням і мовленням – малювання не просто сприяє розвитку кожної з них, а й пов'язує їх між собою, допомагає дитині впорядкувати знання, оформити та зафіксувати модель уявлення про світ. Адже в той час, коли діти малюють, включеними в роботу виявляються не тільки зорові, але й рухові аналізатори, що чудово розвиває дрібну моторику та пам'ять. Крім того, у процесі малювання дитина вчиться думати й порівнювати, говорити, уявляти. При цьому запас знань у неї розвивається поступово, що дуже добре в дитячому віці.

Не меншого значення для розвитку дитини має використання нею нетрадиційних технік малювання. Нетрадиційне малювання – мистецтво зображувати, що не ґрунтується на традиціях. Тобто, індивідуальне, на новий лад, неординарне, неповторне, нестандартне, оригінальне – по-новому, по-своєму, самобутньо, самостійно і своєрідно [2].

У кожному будинку завжди знайдеться безліч непотрібних речей (стара зубна щітка та паста, гребінці, поролон, пробки, пінопласт, нитки, свічки, піна для гоління тощо), які можна використати для малювання. На прогулянці також можна знайти натхнення для нових шедеврів, адже там стільки цікавого: палички, вологий пісок, листочки, камінчики, шишки, насіння рослин, пух

кульбаби або будяків, тополі. Незвичайні матеріали й оригінальні техніки привертають увагу дітей тим, що в них відсутні заборони, можна малювати чим хочеш і як хочеш, навіть можна придумати свою незвичайну техніку. Тому малюючи такими матеріалами або техніками, діти відчувають незабутні позитивні емоції.

Малювання нетрадиційними техніками – це завжди експериментування, а діти (особливо раннього та молодшого дошкільного віку) пізнають довколишній світ саме шляхом спроб і помилок, через сенсорні відчуття та експериментування. Дослідження науковців свідчать, що саме до 4-х років дитина експериментує із зображенням. Надалі, поступово засвоюючи «правильні», шаблонні способи зображення того чи іншого образу (сонечко, дощик, квітка, будиночок тощо), для неї стає більш важливим дотримання певної послідовності зображення та відтворення завчених шаблонів [3]. Тому давати можливість дитині якомога більше експериментувати з нетрадиційними матеріалами та техніками зображення слід саме до 4-х років, тобто в ранньому та молодшому дошкільному віці.

Діти молодшого дошкільного віку вже користуються різноманітними традиційними зображувальними засобами: фарбами, крейдою, фломастерами, олівцями; вчать проводити різноманітні лінії, малювати кола, розфарбовувати картинки. Ще не все виходить, але дитина виконує подібні завдання і це розвиває її графічні навички.

Використання ж нетрадиційних технік малювання не лише вчить працювати з різноманітними матеріалами; розвиває сприйняття кольору, колориту, ритму, фактурності та об'ємності, відчуття композиції і просторове мислення; розвиває дрібну моторику рук; а й спонукає до творчих пошуків і рішень; розвиває творчі здібності, уяву і політ фантазії, впевненість у своїх силах; вчить вільно висловлювати свій задум; сприяє зняттю дитячих страхів; під час роботи діти отримують естетичне задоволення. І не важливо, наскільки добре дитина володіє технікою малювання, адже основним тут є навчання малюків передавати на папері свої почуття й бачення, свій настрій.

Дітьми молодшого дошкільного віку найчастіше використовуються такі нетрадиційні техніки малювання: малювання пальчиками, штампування, відбиток печатками з картоплі, відбитки листя, малювання за допомогою губки, зім'ятою фольгою, долоньками, кулачком, виделкою, ватяними паличками, крапками по контуру, кляксографія, відбиток з малюнка дорослого та інше [4]. При цьому чим різноманітніші матеріали та більш нетрадиційні техніки – тим цікавіше ними користуватися і створювати незвичайні зображення. Тому ознайомлення дошкільників з нетрадиційними техніками малювання дозволяє не просто підвищити їхній інтерес до зображувальної діяльності, але й сприяє розвитку творчої уяви та образотворчості.

Малювання нетрадиційними техніками дає можливість створити зображення досить швидко та впізнавано, що дуже важливо для дітей раннього і молодшого дошкільного віку. Надалі використання нетрадиційних технік

малювання стане для них способом прояву оригінальності, несхожості на інших, індивідуальності, творчості.

Використання різноманітних зображувальних інструментів і матеріалів розвиває дрібну моторику, а це – стимуляція ділянок мозку, відповідальних за зорову та рухову пам'ять, координацію, увагу, мислення, мовлення. Чим більше дитина зацікавлена образом, тим яскравіше він виявляється в її мовленні – як у підборі знайомих найбільш точних слів, так і у власній словотворчості, створенні мовних інновацій для передачі свого особистого, відмінного від інших розуміння значення і смислу слів. Тим більше, що обмеженість у володінні технічними навичками зображувальної діяльності сприяє коментуванню, поясненню певних нюансів задуму, конкретизації створеного графічного образу мовленням, роблячи його більш змістовним і завершеним [3].

Під час малювання задіяні обидві півкулі головного мозку, тож активно створюються міжпівкульні зв'язки – у дитини розвивається уява та креативний підхід у діяльності.

Нетрадиційні матеріали та техніки малювання сприяють також розвитку самоконтролю й посидючості.

Отже, використання нетрадиційних технік малювання в освітньому процесі з дітьми молодшого дошкільного віку забезпечує їм можливість міркувати, пробувати, експериментувати, а найголовніше – самовиражатися; має велике значення для всебічного розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Беленька Г. Як малюють русалки. Джміль. 2016. № 3.
2. Борук О., Дуб'ячина В. У країні веселих пальчиків. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2014. № 8. С. 54-59.
3. Макаренко С.І. Як діти бачать і пояснюють світ. Дитина – педагог: сучасний погляд. Психолого-педагогічні та соціальні аспекти сучасної дошкільної та початкової освіти: колективна монографія / авт. кол. : О.П. Амацьєва, Г.В. Беленька, Н.В. Гавриш, В.В. Докучаєва та ін.; за заг. ред. В.В. Докучаєвої. Держ. закл. «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2010. С. 121-142.
4. Михайлова А.И., Макаренко С.И., Иварлак С.А., Михеева Е.А. Современные подходы к организации художественно-творческой деятельности дошкольников. Донецк: ИППО, 2005. 166 с.